

LÄÄNE-HARJU VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Paldiski

31. august 2020 nr 59

Arvamuse andmine vähendatud alaga Klooga uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse kohta

Keskkonnaamet geoloogilise uuringu loa andjana edastas 11.06.2020 kirjaga nr 12-2/20/140-10 maapõueseaduse § 27 lõike 7 alusel arvamuse andmiseks AS-i TREV-2 Grupp (registrikood 10047362, aadress Pärnu maantee 463, Nõmme linnaosa, Tallinn, 10916 Harju maakond) geoloogilise uuringu loa taotluse vähendatud alaga Klooga uuringuruumis.

AS TREV-2 Grupp esitas Keskkonnaametile 20.05.2020 taotluse geoloogilise uuringu loa saamiseks vähendatud alaga Klooga uuringuruumis (registreeritud 21.05.2020 Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis kirjana nr 12-2/20/140-7). Geoloogilise uuringuruumi ja selle teenindusala asukoht uuringu loa taotluse kohaselt on Lääne-Harju vallas Kloogaranna ja Tuulna külades. Geoloogilise uuringuruumi teenindusala asub riigile kuuluvatel katastriüksustel ja selle moodustavad kolm lahustükki kogupindalaga 62,30 hektarit järgmiselt:

Lahustüki number	Pindala hektarites	Katastriüksuse lähiaadress	Katastriüksuse tunnus	Asustusüksuse nimi
1	42,3356	Keila metskond 44	29501:007:0211	Kloogaranna küla
2	12,2053	Keila metskond 44	29501:007:0211	Kloogaranna küla
		Keila metskond 346	29501:001:0532	Tuulna küla
3	7,76351	Keila metskond 45	29501:007:0212	Kloogaranna küla

Oma olemuselt on tegemist AS TREV-2 Grupp 17.09.2018 Keskkonnaametile esitatud geoloogilise uuringu loa taotluse jätkuga (registreeritud 18.09.2018 Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis kirjana nr 12-2/18/15279 ja muudetud taotlus 07.01.2019 kirjana nr 12-2/18/15279-10) geoloogilise uuringu loa saamiseks Klooga uuringuruumis. Uues taotluses on uuringuruumi ala vähendatud.

Taotletava uuringuruumi valikul on AS TREV-2 Grupp võtnud aluseks Eesti geoloogilise baaskaardi Paldiski lehe (leht 6333) pinnakatte kaardi ja selle seletuskirjas toodud liiva levikuala. Geoloogilise kaardi pinnakatte kaardi andmetel levivad piirkonnas valdavalt Litoriaamere basseinis või rannal settinud meresetted ja Holotseeni tuulesetted. Litoloogilise settetüübina on siin valdav peenliiv - purdsete valdava terasuurusega 0,063...0,5 mm, milles võib peenemat ja/või jämedamat fraktsiooni leiduda <50 % sette mahust.

Geoloogilise uuringu peamiseks eesmärgiks on määrata uuringuruumi piires maavara levik, lasumistingimused, maavara paksus, materjali kvaliteet ja kaevandamistingimused tasemel, mis võimaldavad varu kinnitada aktiivse tarbevaruna. Tegemist on liiva tarbevaru uuringuga, mille käigus planeeritakse puurida kuni 36 puurauku sügavusega kuni 10 m. Uuringuvõrk on planeeritud tihedusega kuni 200 m. Puuraukudest võetud puurvarda külge jäävas materjalis mõõdetakse liiva litoloogiliste erimite piiride kõrgused, kirjeldatakse setete terasuurst, värvust ning materjalist tehakse fotod. Setendi lõimise määramiseks võetakse proovid. Seejärel puuraugud suletakse koheselt puuraugust väljatud materjaliga.

Taotletava loa kehtivusaeg on 5 aastat. Geoloogilise uuringu teostajaks Klooga uuringuruumis on AS TREV-2 Grupp. Geoloogilise uuringu loa taotluse seletuskirja kohaselt ei esitata Keskkonnaametile maavara kaevandamise loa taotlust juhul kui uuringu tulemusel ei leidu piisavas koguses kvaliteetset maavara. Geoloogilise uuringu loa taotluses esitatud hinnanguline maavara kogus on 200 000 tuh m³. Geoloogilise uuringu loa taotluse seletuskirjas märgitakse, et Eesti geoloogilise baaskaardi Paldiski kaardilehe seletuskirjas on mainitud Klooga-Ranna liiva leiukohta, mis ulatub taotletava uuringuala lahustüki 3 piirkonda. Leiukoht asub Lahepere lahe lõunakaldast Kersalust Kloogaranna asulani ja sealt edasi kuni Illurma külani. Leiukoha pindala on 1500 ha ja kasuliku kihi keskmine paksus sellel 7,0–8,0 m. Maavaraks on aleuriitne peeneteraline liiv ja selle orienteeruv varu on 120 mln m³.

Juhul kui geoloogilise uuringu käigus leidub maavarana arvele võtmise väärilist materjali, on AS-i TREV-2 Grupp järgmiseks võimalikuks sammuks ettepaneku tegemine maardla moodustamiseks, millele järgneb kaevandamisloa taotluse koostamine. Taotleja märgib geoloogilise uuringu loa taotluse seletuskirjas, et geoloogilise uuringu tegemine on põhjendatud ja ei ole vastuolus riigi huviga, kuna uurimustöö annab riiklikust kaardistamisest oluliselt detailsemat infot maavarade leviku ja mahu kohta.

Kuigi geoloogilise uuringu tulemustel on iseseisev väärtus ka siis, kui uuringule kaevandamist ei järgne, on maapõueseaduse § 4 lõike 2 kohaselt maavara geoloogilise uuringu eesmärgiks ühemõtteliselt maavara kaevandamine ja kasutuselevõtt. Seega kui maavara edaspidine kasutuselevõtt on vähetõenäoline, ei ole uuringuloa taotlejal mõttekas läbi viia kulukat ja kompleksset geoloogilist uuringut vastavalt maapõueseaduse § 20 lõikes 2 sätestatud nõuetele. Sellest tulenevalt on haldusmenetluse eesmärgipärasuse, efektiivsuse ja uurimispõhimõttega kooskõlas, kui vallavolikogu väljendab uuringuloa andmise menetluses esialgset seisukohta ka alal võimaliku kaevandamise kohta. Ehk volikogu toob kaevandamist ebatõenäoliseks pidades välja need asjaolud, mis antud hetkel teadaolevalt sellise seisukoha tingiksid. Kaevandamist mittesoodustavate asjaolude esitamine ei ole siiski ammendav.

Taotluses nimetatud uuringuruumi teenindusala kõik kolm lahustükki asuvad riigihalduse ministri 09.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/78 kehtestatud „Harju maakonnaplaneeringu 2030+“ rohevõrgustiku tuumikalal. Planeerimisseaduse § 6 punkti 17 kohaselt on roheline võrgustik eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagav ning asustuse ja majandustegevuse mõjusid tasakaalustav looduslikest ja poollooduslikest kooslustest koosnev süsteem, mis koosneb tuumikaladest ja neid ühendavatest rohekoridoridest. Sellest tulenevalt tuleb volikogu hinnangul vaadelda uuringuruumiala tervikuna.

Lahustükid 1 ja 2 paiknevad Keila metskond 44, Kloogaranna küla (katastritunnus 29501:007:0211) maatulundusmaa sihtotstarbega valdavalt metsaga kaetud alal, mida läbib avalik ja avalikult kasutatav veekogu Otu oja (VEE1099000). Alal on mitmeid kitsendusi põhjustavaid objekte, neist suurima ulatusega on maaparandushoiala (80,09%).

Lahustükk 2 paikneb Keila metskond 346, Tuulna küla (katastritunnus 29501:001:0532) maatulundusmaa sihtotstarbega valdavalt metsaga kaetud alal.

Lahustükk 3 paikneb Keila metskond 45, Kloogaranna küla (katastritunnus 29501:007:0212) maatulundusmaa sihtotstarbega valdavalt metsaga kaetud alal, mida läbib avalik ja avalikult kasutatav veekogu Otu oja (VEE1099000).

Oluline on, et riiklikes andmebaasides esitatud teave loodusväärtuste kohta ei ole üldjuhul koostatud mitte alade põhjaliku läbiuurimise tulemusena, vaid tugineb pigem juhuslikkuse alusel leitud loodusväärtuste kajastamisele. Seda kinnitab ka Lohusalu Poolsaare Loodusselts MTÜ 05.03.2020 pöördumises Tartu Ülikooli teadlane ja maastikuökoloog Anneli Palo, kes märgib, et tegelikkuses pole ülepinnalist inventuuri eesti metsades keegi teinud ja head andmed on vaid kaitsealade kohta.

Maapõueseaduse § 35 lõike 1 punkti 4 kohaselt üldgeoloogilise uurimistöo loa või uuringuloo andmisest keeldutakse, kui tegevusega kaasneb keskkonnoaht, mida ei ole võimalik vältida, välja arvatud juhul, kui huvi üldgeoloogilise uurimistöo loa või uuringuloo andmiseks on ülekaalus ja tegevusel puudub mõistlik alternatiiv ja ohu vähendamiseks on võetud tarvitusele kõik meetmed.

Vähendatud alaga Klooga uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotlus on oma põhiolemuselt sarnane tegevusega, mille kohta Lääne-Harju Vallavolikogu juba andis motiveeritud ja põhjendatud seisukoha oma 16.04.2020 otsusega nr 17 „Arvamuse andmine Klooga uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse kohta“. Geoloogilise uuringu loa taotlusele (registreeritud 18.09.2018 Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis kirjana nr 12-2/18/15279 ja muudetud taotlus 07.01.2019 kirjana nr 12-2/18/15279-10) arvamuse andmise menetluse käigus laekus Lääne-Harju Vallavalitsusele märkimisväärne arv seisukohti ja vastuväiteid kohalikul elanikkonnal, kohalikel loodushoiuga tegelevatelt mittetulundusühingutelt, aga ka aktsiaseltsilt Elering. Kogukonnaga võimalike uuringu ja kaevandamisega seotud asjaolude arutamise eesmärgil korraldas Lääne-Harju Vallavalitsus 27.02.2020 kaasamiskoosoleku Kloogal, kus oli juba arutluse all ka vähendatud mahus kaevandamise võimalikkus, mis poolehoidu ei pälvinud.

Lääne-Harju Vallavalitsus avalikustas 30.06.2020 käesoleva otsuse eelnõu Lääne-Harju valla kodulehel ja avaldas teate eelnõu menetlemise kohta maakondlikus ajalehes Harju Elu 02.07.2020.

Nii algses mahus kui ka vähendatud uuringualaga taotluse kohta laekunud pöördumistes tuuakse välja looduskeskkonna säilimisega seotud küsimused, sh geoloogilise uuringu ja kaevandamise võimalik mõju rohevõrgustiku toimimisele, elupaikade säilitamisele, veekogude veerežiimile. Lisaks käsitlevad pöördumised uuringuala mõju elukeskkonnale, sh lähedust tiheasustusale ja üksikelamutele, liikluskoormuse kasvust tingitud võimalikku häiringute suurenemist. Märgitakse, et piirkonnas on juba mitmeid häiringuid põhjustavaid objekte: Klooga harjutusväli, Ämari lennuväli ja Tallinn-Paldiski maantee. Uute objektide lisandumine toob kaasa olulised muutused elukeskkonnas. Seisukohti esitanud isikud ei tugine sellele, et planeeritav tegevus rikuks nende subjektiivseid õigusi, vaid eelkõige seistakse üldiste huvide eest ja võimalike negatiivsete mõjude vastu keskkonna kaitsmise eesmärgil.

Geoloogiline uuring soovitakse läbi viia tiheasustuse vahetus läheduses ja uuringuala asub rohevõrgustiku tuumikalal, mis on kohaliku kogukonna poolt tihedalt kasutuses puhke- ja matkakohana, marja- ja seenekorjamispaigana. Maapõue kasutuse asukoht peab olema mõistlik ja ruumiliselt läbi mõeldud. Planeeritud uuringualal ja selle ümbruses on piirkonna areng suunatud elukeskkonna väärtustamisele ning on ülitähtis tagada olemasolevas rohevõrgustikus selle eesmärkide täitmine: elurikkuse kaitse ja säilitamine, kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine, rohemajanduse, sh puhkemajanduse-edendamine.

Uuringutejärgselt planeeritud maavara kaevandamisel võib tekkida veerežiimi muutus, mis seisneb võimalikus veetaseme languses põhjavees, piirkonnas asuvates ojades ja järvedes (Otu oja, Klooga järv, Sooda järv) ja mõjutab ka Treppoja, mis on üks Eesti kaunimaid joastikke.

Arvestades konkreetse looduskeskkonna eripära ja loodusväärtusi, ei ole võimaliku keskkonna kahjustumisega kaasneva hüve kaotus ilmselgelt võrreldav huviga geoloogilise uurimistööga seonduva hüve ja huviga.

Kuigi taotluses esitatud geoloogilise uuringuruumi teenindusala lahustükid ei paikne riigikaitse ehitise (Klooga harjutusväli) piiranguvööndis, tuleb kaevandamise mõjude hindamisel arvestada ka Klooga harjutusväljal toimuva tegevusega ning hinnata kaevandamise ja harjutusvälja (soovitavalt ka raudtee) koosmõju lähiümbruses paiknevatele elamualadele.

Klooga harjutusväljal korraldatakse laskmisi ja lõhketöid, katsetatakse relvi, lahingumoonu ja muud tehnikat. Atmosfääriõhu kaitse seaduse § 55 lõike 3 punkti 4 alusel ei kuulu välisõhus leviva müra hulka riigikaitse tegevusega tekitatud müra. Seetõttu ei kehti keskkonnaministri 16.12.2016 määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ sätestatud müra normtasemed riigikaitse tegevusega tekitatud mürale. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 10 teise lause järgi tuleb olulist keskkonnahäiringut taluda, kui tegevus on vajalik ülekaaluka avaliku huvi tõttu ning puudub mõistlik alternatiiv ja olulise keskkonnahäiringu vähendamiseks on võetud vajalikud meetmed. Lisaks seab Klooga harjutusväli liikumispiirangud ja piirkonnas on võimalik rasketehnika liikumine. Volikogu leiab, et Klooga harjutusvälja läheduses asuvatel aladel on selle objekti eripärasid arvestades oluline häiring ja uute häiringuid põhjustavate objektide lisandumist lähiümbruse aladele ei ole võimalik planeerida. Olemasolev ja toimiv rohevõrgustiku ala on olulise väärtusega ning peab tervikuna säilima.

Taotluses esitatud geoloogilise uuringuruumi teenindusala ja selle lähiümbrus on Lääne-Harju valla üks väärtuslikum elamu-, puhke- ja rekreatsioonipiirkond. Sellise kasutusviisiga piirkonda ei sobi niivõrd olulise mõjuga tootmistegevus nagu seda on maavara kaevandamine. Olukorras, kus maavaradega seotud ühiskondliku kokkuleppe saavutamiseks on algatamisel kogu Harju maakonda hõlmav teemaplaneering, ei ole kaevandamisega seotud eraldiseisvate uuringute läbiviimine elamupiirkonna keskel põhjendatud ega vajalik.

Maapõueseaduse § 27 lõike 7 alusel ja arvestades Keskkonnaameti 11.06.2020 kirjaga nr 12-2/20/140-10 edastatud geoloogilise uuringu loa taotlust ning vallavolikogu alatise keskkonna- ja planeerimiskomisjoni 24.08.2020 seisukohta

1. Mitte nõustuda Lääne-Harju vallas vähendatud alaga Klooga uuringuruumis AS-ile TREV-2 Grupp geoloogilise uuringu loa andmisega.
2. Otsus jõustub teatavastegemisest.
3. Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn) või esitada vaie Lääne-Harju Vallavolikogule 30 päeva jooksul otsuse teatavastegemisest arvates.

(allkirjastatud digitaalselt)
Külli Tammur
vallavolikogu esimees